

KOOPKRACHT OUDERENZORG STIJGT, KOOPKRACHT GGZ DAALT

In de Troonrede zijn de blijvende en meerjarige investeringen in de langdurige zorg bevestigd. Daarnaast heeft de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) de tarieven voor 2018 vanwege de eerdere toezeggingen vanuit het demissionaire kabinet met circa een half miljard euro verhoogd. Zorginstellingen actief in de ouderenzorg verwachten dan ook een toename van hun 'koopkracht'. Dit positieve sentiment komt tevens terug in de vertrouwensindex van de Financiële Zorgthermometer. Voor de ouderenzorg en de gehandicaptenzorg staat deze index op het hoogste punt in drie jaar. Daarentegen laten de geestelijke gezondheidszorg en ziekenhuizen sinds het begin van 2017 een dalende trend zien. Ondanks de economische groei en het overschot op de overheidsbegroting, verwachten zij dat het resultaat in de aankomende periode daalt en dat hun 'koopkracht' afneemt. Dit blijkt uit de Financiële Zorgthermometer, een onderzoek van Finance Ideas in opdracht van Fizi, netwerk zorgfinancials.

De vertrouwensindex laat de afgelopen drie jaar een gestaag stijgende lijn zien. Sinds het begin van 2017 is echter een duidelijk onderscheid tussen de verschillende sectoren zichtbaar. Waar de verpleging en verzorging (VVT) en gehandicaptenzorg (GHZ) de positieve lijn doorzetten is bij de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en ziekenhuizen (ZH/RC) juist een dalende trend zichtbaar. Dit beeld komt terug in de verwachtingen ten aanzien van de tariefontwikkelingen. Van de respondenten werkzaam in de VVT verwacht tweederde een stijging van de tarieven boven inflatie. Daarentegen verwacht tweederde van de GGZ dat de tarieven zich onder de inflatie ontwikkelen. Ook binnen ZH/RC wordt een daling van de bekostigingsstarieven verwacht. Over de toename in productie zijn de verschillende sectoren eenduidig. 40% van de respondenten verwacht een stijging van de hoeveelheid verleende zorg. Daarnaast verwacht meer dan 70% dat de zorgwaarde toe zal nemen.

De verwachte verzwaring van de zorg heeft zijn uitwerking op het benodigde opleidingsniveau binnen zorginstellingen. 75% van de respondenten denkt dat het benodigde gemiddelde opleidingsniveau zal stijgen. Binnen de VVT en GHZ (85%) is dit hoger dan binnen de GHZ en ZH/RC (55%). Het daadwerkelijke opleidingsniveau blijft in alle sectoren achter bij het benodigde opleidingsniveau. Binnen de VVT en GHZ verwacht 40% van de respondenten dat het daadwerkelijke opleidingsniveau stijgt terwijl dit binnen de GGZ en ziekenhuizen uitkomt op 20%. Hieruit blijkt dat de arbeidsmarkt niet volledig kan voldoen aan de veranderende eisen van zorginstellingen.

Reactie Fizi (Ellen Kalkhoven, voorzitter)

"De uitdagingen voor de GGZ en de ZH/RC zijn groot. Lagere tarieven terwijl de zorgwaarde toeneemt. Dit kan de marges verder onder druk zetten. Daarnaast baart mij de discrepantie tussen benodigd en beschikbaar personeel zorgen. Dit moet hoog op de agenda van het nieuwe kabinet komen te staan, alleen additionele financiële middelen is niet de oplossing."

Reactie Finance Ideas (Pim Diepstraten, partner)

"Positief om te zien dat na een moeilijke periode voor de ouderenzorg er weer vertrouwen is in de toekomst. De verkregen financiële ruimte uit het kwaliteitskader biedt veel perspectief. De GGZ vergt echter aandacht, zij hebben als geen andere deelsector te maken gehad met aanzienlijke omzetbeperkingen, de vraag is of dit op lange termijn houdbaar is."

Over de Financiële Zorgthermometer

De Financiële Zorgthermometer is gebaseerd op onderzoek dat elk kwartaal wordt uitgevoerd door Finance Ideas onder de ruim negenhonderd leden van Fizi, netwerk zorgfinancials. Aan het meest recente onderzoek, dat plaats heeft gevonden in september 2017, hebben 131 financials van verschillende zorginstellingen deelgenomen. Het is de zesentwintigste keer dat het onderzoek is uitgevoerd.

NOOT VOOR DE REDACTIE:

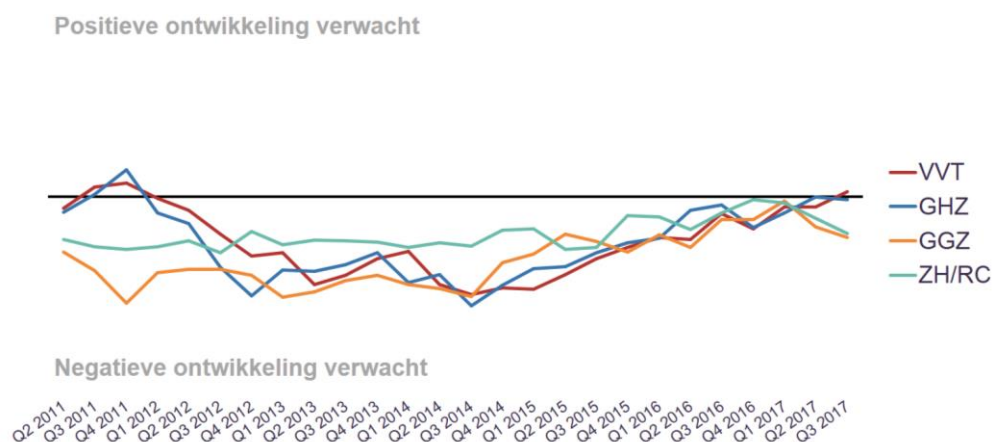
Meer informatie over deze zesentwintigste Financiële Zorgthermometer vindt u in de toelichting. De ruwe onderzoeksgegevens vindt u op de website <http://www.fizi.pro>. Voor een toelichting kunt u contact opnemen met Pim Diepstraten van Finance Ideas, telefonisch op 06-19212111 en per mail via pim.diepstraten@finance-ideas.nl.

Het adviesbureau Finance Ideas en Fizi, netwerk zorgfinancials, hebben in het derde kwartaal van 2017 onderzocht wat de financials in de zorgsector de komende periode verwachten. Van de negenhonderd leden van Fizi hebben er 131 aan het meest recente onderzoek meegewerkt. In deze toelichting gaan we in op de meest opvallende resultaten.

Vertrouwensindex laat splitsing zien

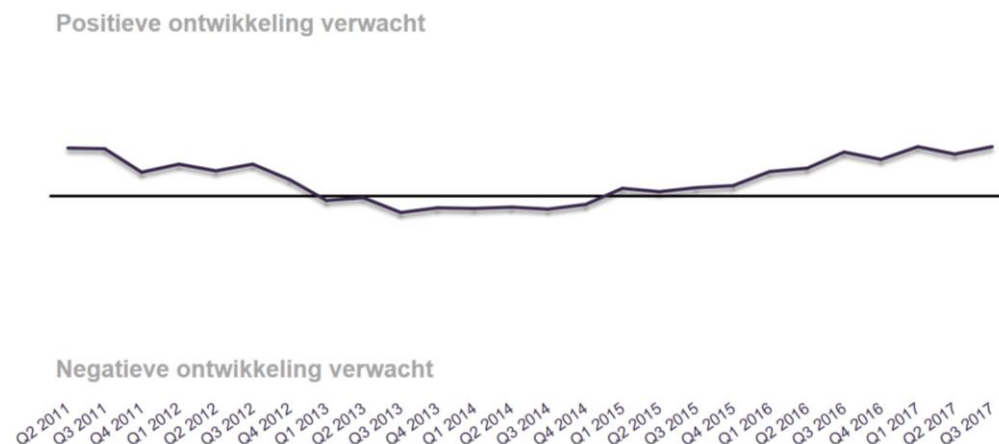
De vertrouwensindex laat de verwachting ten aanzien van het resultaat in de aankomende 12 maanden zien. Sinds het dieptepunt in Q3 2014 is voor alle sectoren een stijgende trend zichtbaar. Deze trend zet zich voor de VVT en GHZ door terwijl voor de sectoren GGZ en ZH/RC een duidelijk dalende lijn zichtbaar is sinds het begin van 2017.

Grafiek 1: Vertrouwensindex

Ook de investeringsindex is na het uitbodemen in 2013 en 2014 gestaag gestegen. Meer dan de helft van de respondenten (54%) denkt in Q3 2017 dat de investeringen in de komende twaalf maanden stijgen. Slechts 9% voorziet een daling van de investeringen.

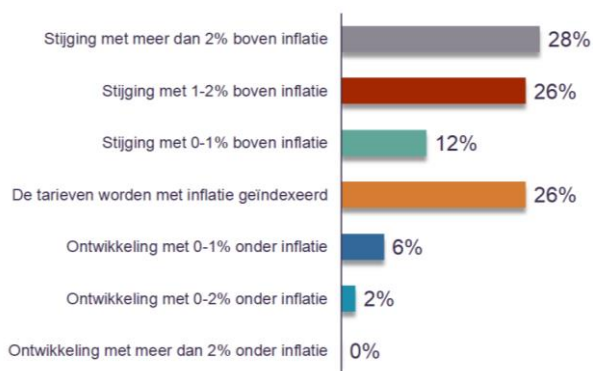
Grafiek 2: Investeringsindex

VVT: Stijgende bekostiging en omzet

Van de financials werkzaam in verpleging en verzorging verwacht 66% een stijging van de bekostigingstarieven. Mogelijk wordt dit sentiment gestuwd door de € 2 miljard extra bekostiging die het demissionaire kabinet beschikbaar heeft gesteld voor het aannemen van meer personeel in deze sector. Daarnaast wordt een duidelijke stijging van de productie in zorgzwaarte verwacht.

Grafiek 3: Verwachting ten aanzien van de bekostigingstarieven

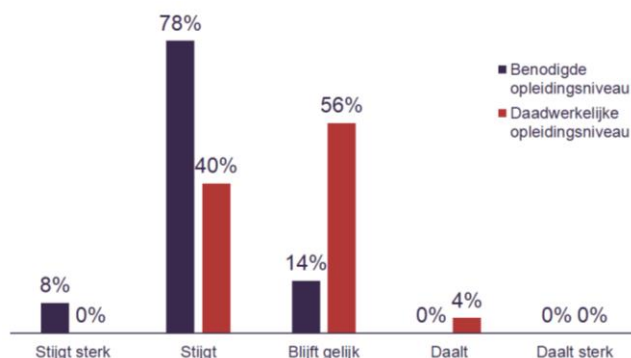

Grafiek 4: Verwachting ten aanzien van de productie

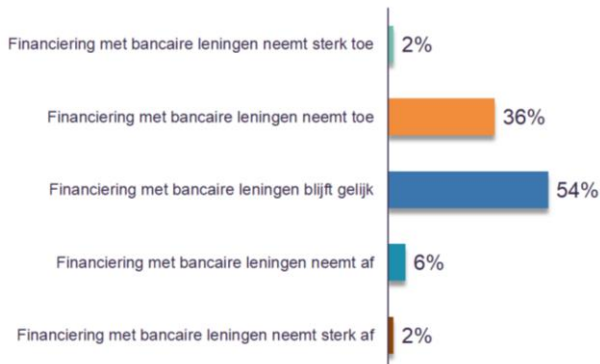
	Aantallen	Zorgzwaarte
Stijgt sterk	0,0%	6,0%
Stijgt	36,0%	76,0%
Blijft gelijk	56,0%	16,0%
Daalt	8,0%	2,0%
Daalt sterk	0,0%	0,0%

Het benodigde gemiddelde opleidingsniveau stijgt harder dan het daadwerkelijke gemiddelde opleidingsniveau. Maar liefst 86% van de financials werkzaam in de VVT verwacht dat het benodigde opleidingsniveau stijgen in 2018 ten opzichte van 2017. 38% verwacht een groter deel van haar investeringen te financieren met vreemd vermogen. Binnen de VVT is dit aandeel hoger dan in andere sectoren.

Grafiek 5: Verwachting ten aanzien het opleidingsniveau

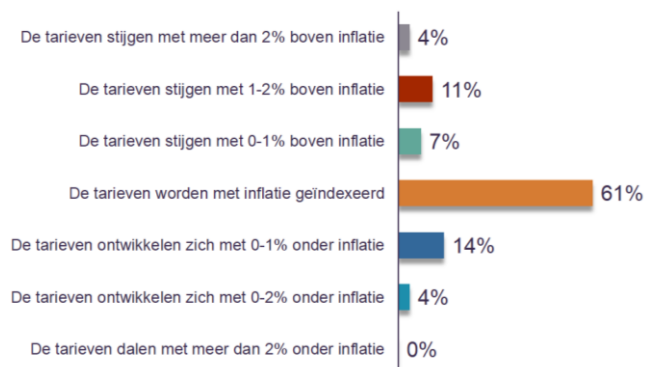
Grafiek 6: Verwachting ten aanzien van financiering

GHZ: Koopkracht blijft gelijk, productie stijgt

De productie binnen de GHZ zal naar verwachting stijgen, zowel in aantallen als in zorgzwaarte. Respondenten werkzaam in deze sector verwachten dan ook een stijgende omzet. De verwachting ten aanzien van de tarieven is neutraal. De bekostigingstarieven worden geïndexeerd met inflatie zodat de koopkracht in 2018 grofweg gelijk blijft.

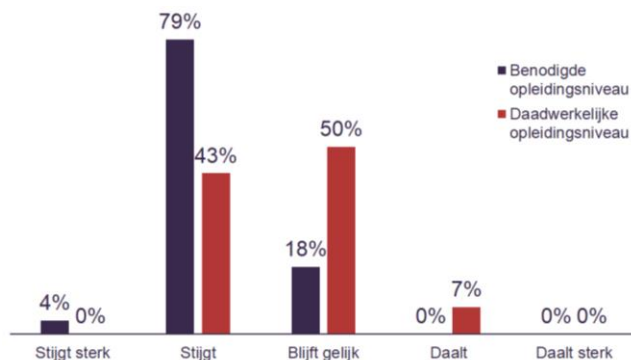
Grafiek 7: Verwachting ten aanzien van de bekostigingstarieven   **Grafiek 8: Verwachting ten aanzien van de productie**

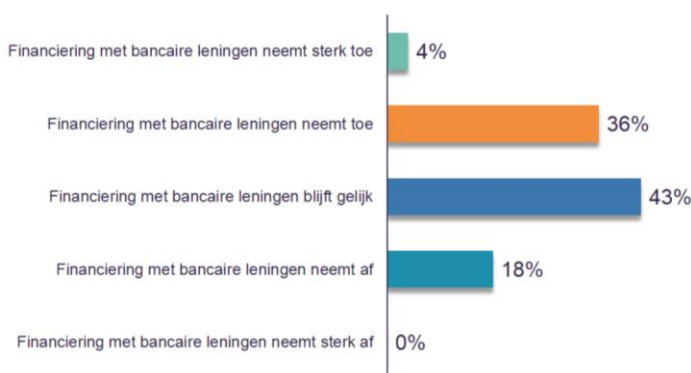
	Aantallen	Zorgzwaarte
Stijgt sterk	3,6%	3,6%
Stijgt	39,3%	64,3%
Blijft gelijk	46,4%	32,1%
Daalt	10,7%	0,0%
Daalt sterk	0,0%	0,0%

Binnen de GHZ wordt een stijging van het benodigde opleidingsniveau voorzien. Een groot deel van de respondenten denkt dat het daadwerkelijke opleidingsniveau ook zal stijgen. Dit percentage is lager dan het deel dat een stijging van het benodigde opleidingsniveau voorziet. De twee sectoren met een stijgende (VVT) of gelijk blijvende (GHZ) koopkracht verwachten meer bancaire leningen aan te trekken.

Grafiek 9: Verwachting ten aanzien het opleidingsniveau

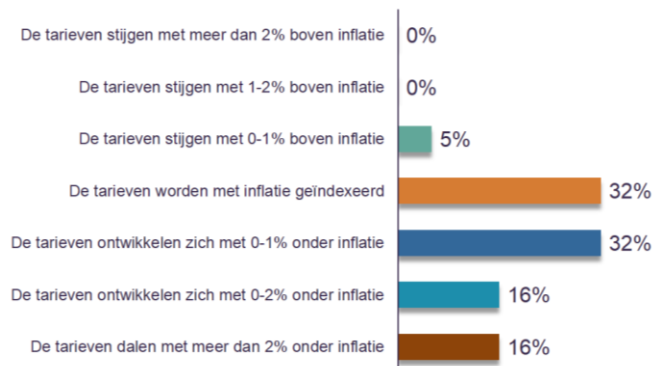
Grafiek 10: Verwachting ten aanzien van financiering

GGZ: Dalende tarieven bij stijgende productie

Van de respondenten werkzaam in de GGZ verwacht een groot deel een daling van de tarieven. 16% verwacht zelfs dat de bekostigingstarieven zich met 2% onder de inflatie ontwikkelen, wat een daling van het nominale tarief zou betekenen (uitgaande van inflatieprognose van het CPB van 2%). De groei-index van de zorgthermometer is de GGZ de enige sector waar een daling van de omzet wordt verwacht. De verlaging van de tarieven zorgen voor een omzetsdaling ondanks de stijging in productie.

Grafiek 10: Verwachting ten aanzien van de bekostigingstarieven

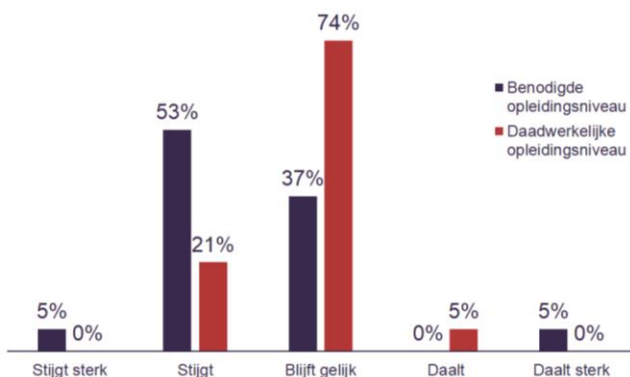

Grafiek 11: Verwachting ten aanzien van de productie

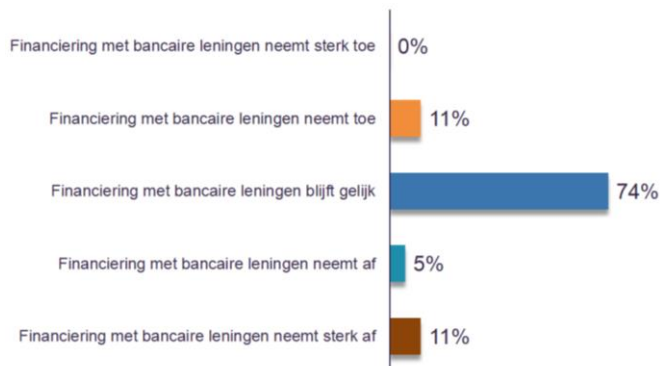
	Aantallen	Zorgzwaarte
Stijgt sterk	0,0%	5,3%
Stijgt	42,1%	52,6%
Blijft gelijk	21,1%	26,3%
Daalt	31,6%	15,8%
Daalt sterk	5,3%	0,0%

Ook in deze sector is een duidelijke discrepantie tussen het benodigde opleidingsniveau en het daadwerkelijke opleidingsniveau zichtbaar. Dit verschil is kleiner dan in de VVT en GHZ. Hoewel de opgave om geschikt personeel kleiner lijkt, slagen GGZ organisaties minder goed in het vinden van het juiste personeel. De verwachtingen ten aanzien van het financieren van investeringen met bancaire leningen zijn neutraal.

Grafiek 12: Verwachting ten aanzien het opleidingsniveau

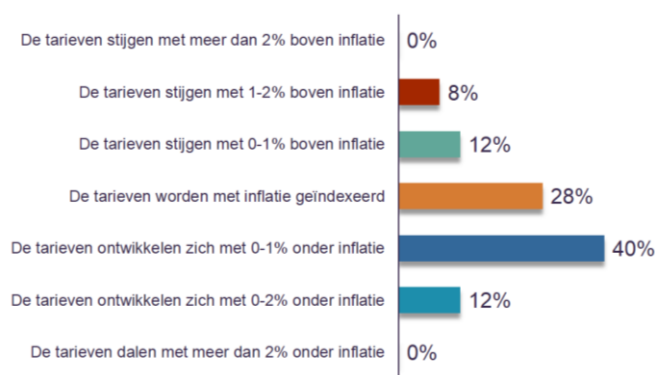
Grafiek 13: Verwachting ten aanzien van financiering

ZH/RC: Dalende tarieven bij stijgende omzet

Binnen de sector ZH/RC wordt een lichte daling van de bekostigingstarieven verwacht. Dit is in overeenstemming met de vertrouwensindex, die voor deze sector een negatieve ontwikkeling laat zien. Daarentegen verwachten de respondenten werkzaam in deze sector een stijging van de productie in aantallen en zorgzwaarte.

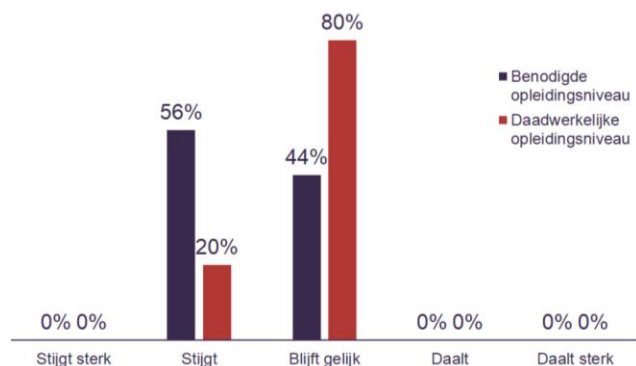
Grafiek 14: Verwachting ten aanzien van de bekostigingstarieven   **Grafiek 15: Verwachting ten aanzien van de productie**

	Aantallen	Zorgzwaarte
Stijgt sterk	0,0%	0,0%
Stijgt	40,0%	68,0%
Blijft gelijk	44,0%	32,0%
Daalt	16,0%	0,0%
Daalt sterk	0,0%	0,0%

Het beeld met betrekking tot het benodigde en het daadwerkelijke opleidingsniveau komt voor de ZH/RC overeen met het beeld bij de GGZ. Wel verwacht een groter deel dat de financiering van investeringen met bancaire leningen toe zal nemen in 2018.

Grafiek 16: Verwachting ten aanzien het opleidingsniveau

Grafiek 17: Verwachting ten aanzien van financiering

